

CLAUDE BÉCLÈRE. *La perméabilité et les obturations tubaires. Stérilité, Infections salpingiennes, chirurgie tubaire.* Préface du Professeur LECÈNE. Uitg. MASSON et CIE, Paris. Prijs 50 frs.

De grootmeester der Fransche Röntgenologie, ANTOINE BÉCLÈRE, heeft de gynaecologen onschatbare diensten bewezen door zijn weloverwogen en voorzichtige *Röntgenbehandeling* der fibromyomen, zijn naamgenoot CLAUDE bewijst met dit, door tallooze duidelijke Röntgenphotogrammen verlichte boek, hoezeer ook de *Röntgen-diagnostiek* in de gynaecologie onmisbaar wordt.

Door inspuiting van lipiodol in de baarmoederholte en eileiders krijgt men na doorlichting met Röntgenstralen een nauwkeurig beeld van de inwendige geslachtsdeelen op de gevoelige plaat; de hystero-salpingographie staat blijkens dit boek niet meer in de kinderschoenen, maar heeft reeds een groote mate van ontwikkeling bereikt. De ervaring bij 270 waarnemingen in 4 jaar tijds gedurende BÉCLÈRE's internaat opgedaan, heeft hem geleerd, dat deze wijze van onderzoek, mits deskundig toegepast, vrijwel volkomen gevaarloos is, want slechts éénmaal op die 270 gevallen is op de inspuiting een salpingitis gevolgd. Niet minder dan 1000 radiographische cliché's vormen den grondslag van het werk.

Om een indruk te verkrijgen van de doorgankelijkheid der eileiders mag men zich, volgens den schrijver, niet tevreden stellen met een enkele opneming, maar moet men 34 uur na de eerste proef een tweede plaat maken ten einde zich te kunnen overtuigen in hoeverre de lipiodol zich door de eileiders naar de holte van DOUGLAS heeft verplaatst. De techniek wordt nauwkeurig beschreven, vooral wordt gewaarschuwd tegen het inspuiten onder te hoogen druk, waardoor de vloeistof zelfs in de breede banden kan geperst worden.

Dat BECLÈRE niet alleen Röntgenoloog, maar ook clinicus is, bewijzen de ziektegeschiedenissen, die duidelijk in korte bewoordingen aan de afbeeldingen zijn toegevoegd. Ook pathologisch-anatomische beschouwingen, met name wat betreft de endometriomata, ontbreken niet.

In één woord, het vraagstuk der steriliteit tengevolge van eileiderziekten wordt in dit boek van zoo vele zijden en door Röntgenphotogrammen in den waren zin van het woord zoo helder belicht, dat het vrij lijvige en desondanks weinig kostbare boek een aanwinst mag genoemd worden voor elke gynaecologische bibliotheek.

De Röntgenoloog zal deze handleiding niet kunnen ontberen.

L. F. DRIESSEN.

Dr. JACOB FROSTIG, *Das schizophrene Denken.* Phänomenologische Studien zum Problem der widersinnigen Sätze. Uitg. THIEME, Leipzig 1929. Prijs: 4 mark.

Groote veranderingen in de psychologische beschouwing beginnen meer en meer hun invloed uit te oefenen in de psychiatrie. Naast nieuwe inzichten in het genetisch verband, die door de psychoanalyse zijn ontstaan, wordt ons onderscheidingsvermogen voor de afzonderlijke verschijnselen vooral verscherpt door de onderzoekingen der fenomenologie. Deze onderscheidingen worden hier toegepast op het moeilijke gebied der schizofrenie. Hoe men

deze ziekte ook wil verklaren, de verschijnselen zelf blijken steeds meer voor verdere analyse toegankelijk en vroegere vormen van ordening verouderen al spoedig als zijnde te eenvoudig. Dr. FROSTIG tracht een analyse te geven van de spraakverwardheid, tracht duidelijk te maken wat het wezenlijke is, dat de zinnelooze zinnen der schizofrenie van onze gewone taal onderscheidt. Om de motieven, het ontstaan en den gevcelskant, bekommert hij zich daarbij niet.

De taal heeft voor ons een dubbele functie als brug tot den medemensch; zij dient tot persoonlijke uitdrukking en tot zakelijke mededeeling (einfühlen und verstehen). In het laatste geval wordt het gesproken signaal door ieder op dezelfde wijze uitgewerkt, „erfüllt”. Het woord duidt dan op een collectief geldige structuur. Als resultaat van een lange zorgvuldige onderzoeking vindt de schrijver, dat de woorden der schizofrenen deze normale functie hebben opgegeven, dat in hun nominale beteekenis geen voorwerpen meer genoemd of in hun oordeel niet meer iets algemeen geldigs wordt nagestreefd. Collectieve structuren en wat er bewust mee samenhangt, worden niet meer geactualiseerd. Daaruit laten zich de z.g. associatiestoornis, het autisme, eigenaardigheden der teekeningen en geschriften en van het schizophrene tijd en ruimtebegrip verklaren. Dat ook hun waandenkbeelden aldus verklaarbaar zouden worden — zooals de schrijver beweert — lijkt mij te optimistisch. Voor de verklaring van den inhoud der pathologische producten zullen wij het wel niet zonder andere factoren kunnen stellen.

Naast het verloren gaan van deze functie der taal, kan men het subjectieve uitdrukkingsvermogen als behouden beschouwen. Het hypertrophieert zelfs, tracht allerlei wat beleefd wordt, onmiddellijk weer te geven, maar het kan aldus niets mededeelen, daar het gemeenschappelijk menselijke geleidelijk uit de taal verdwijnt. „Somit ist das Wort die unmittelbare Repräsentant des Erlebens, es ist ein Symbol, der Widerschein subjektiver, kaum zu einer flüchtigen Wolke zusammengeballter Erlebnisse, die rasch emporblühende und ebenso rasch zerflatternde Effloreszenz zufällig sich durchmengerender und wiederum rasch zerfallender Erlebniskonstellationen”.

Dit onderzoek kan uit zijn aard slechts enkele zijden der schizofrenie toelichten. De schrijver ziet dit ook in, al tracht hij soms uit zijn inzichten meer af te leiden dan mij geoorloofd schijnt. In het algemeen is hij in zijn bedoeling geslaagd. Het is zeker geen boek voor iederen psychiater. Maar wie zich de moeite getroost zich in de moeilijke begrippen en onderscheidingen der phenomenologie in te werken, zal met een duidelijker theoretisch inzicht en een verscherping van zijn begrippen worden beloond.

J. H. VAN DER HOOP.

Dr. Med. OTTO KOLB, *Der Nothelfer in Unglücksfällen*.
Verlag der *Aerztlichen Rundschau*, OTTO GMELIN. München
1929 Prijs: 1.80 mark, geb. 2.50 mark.

Een zeer verdienstelijk boekje, dat bij de lessen in eerste hulp bij ongelukken goed te pas kan komen, namelijk voor den docent,